

Role státního zástupce v trestním řízení

Abstrakt

Tato diplomová práce na téma Role státního zástupce v trestním řízení identifikuje a předkládá stěžejní části právní úpravy související s postavením, úlohou a úkoly státního zástupce v trestním řízení. Státní zástupci zastávají při výkonu trestní spravedlnosti významnou a nezastupitelnou roli. V plné míře se projevuje zejména v přípravném řízení trestním, ve kterém státní zástupce uplatňuje svá dozorová oprávnění nad postupem policejního orgánu a disponuje řadou výlučných oprávnění, jenž mu umožňují efektivně kontrolovat a řídit průběh této fáze trestního řízení. Dále je to výlučně státní zástupce, kdo je v České republice oprávněn iniciovat trestní řízení před soudem a zastupovat v něm veřejnou žalobu.

Práce si klade za cíl nejen přiblížit stěžejní části právní úpravy týkající se role státního zástupce v trestním řízení, ale kriticky analyzovat a zasadit je do širšího kontextu. K jednotlivým tématům a otázkám přistupuje především koncepčně a snaží se induktivní metodou abstrahovat z konkrétní úpravy (nejen trestního řízení) závěr o tom, jakou roli zástupci této tradiční právní profese zastávají.

První část práce zasazuje roli státního zástupce v trestním řízení do historického kontextu a zabývá se vznikem prvních orgánů veřejné žaloby a jejich následnou genezí. Identifikuje též příčiny jejího vzniku a na některých významných historických milnících ukazuje postupné koncepční změny, které veřejná žaloba při svém vývoji zaznamenala.

Druhá část práce se zabývá aktuální podobou veřejné žaloby, tedy státním zastupitelstvím, a to v několika rovinách. Jednak analyzuje ústavní povahu státního zastupitelství a jeho postavení v ústavním systému. Dále představuje organizační strukturu státního zastupitelství se zaměřením na interní vztahy uvnitř soustavy a také základní principy jeho fungování.

Stěžejní částí této práce je její třetí část, jelikož se zabývá již samotným postavením státního zástupce v trestním řízení dle aktuálně platné právní úpravy. K analýze jeho úlohy přistupuje systematicky a prizmatem jednotlivých stádií trestního řízení, ve kterých se role státního zástupce projevuje.

Čtvrtá a poslední část práce se věnuje problematice vzniku, cílům, organizaci a působnosti Úřadu evropského veřejného žalobce jako prvnímu projektu svého druhu, jenž vytváří společný orgán veřejné žaloby na úrovni Evropské unie, a který tedy rozšiřuje působnost státních zástupců v trestním řízení i o příslušné zástupce této instituce.

Klíčová slova:

veřejná žaloba, státní zástupce, trestní řízení